

Trini Munduate Altuna
Ordizia, Gipuzkoa (1913-2011)

Aurkibidea

Biografia

Moja frantsesetan ibili zen eskolan 12 urtera arte. Udalena egin zuen lan 40 urtez, administrari laguntzaile modura.

Zintak

ORD-011

- **Proiektua:** Ordiziako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxabe, Karmele - Garmendia, Larraitx
- **Data:** 2004-04-23
- **Iraupena:** 75 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider
- **Emalea:** Ordiziako Udala

Pasarteak

1. Ordizian jaioa 1913an

- **Erref:** ORD-011/001
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:30

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ordizian jaio zen 1913an. Aita Ordiziakoa eta ama Lazkaokoa zituen.

2. 40 urtez udaletxean lanean

- **Erref:** ORD-011/002
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:00:30. **Bukatu:** 00:01:03

Gaia(k):

- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Ordiziako udaletxean auxiliar lanetan aritu zen 40 urtez.

3. Eskolara mojetara 12 urtera arte

- **Erref:** ORD-011/003
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:01:03. **Bukatu:** 00:01:46

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Eskolan Ordiziako mojetan ibili zen 12 urtera arte. 10 urterekin ama hil zitzaion eta hargatik eskola utzi eta etxean geratu beharra izan zuen.

4. Aitaren aurrean euskaraz eta anai-arrebekin erdaraz

- **Erref:** ORD-011/005
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:02:20. **Bukatu:** 00:03:45

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolan moja frantzesak izan arren erdaraz ikasten zuten. Etxean euskaraz egiten zuen Trinik, baina lagunekin, anai-arrebekin eta kalean erdaraz.

5. Ordiziako azoka

- **Erref:** ORD-011/007
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:04:40. **Bukatu:** 00:07:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Ordiziako azoka handia izaten zen, egun osokoa. Astoa hartuta inguruko herrietatik joaten zen jendea eta Nafarroa aldekoak ere hurbiltzen ziren. Azokan jendeak euskaraz egiten zuen. Emakumeak etxera azkar joaten ziren; gizonak, aldiz, kalean geratzen ziren.</p>

6. Ama zerbitzaria eta aita erlojugilea

- **Erref:** ORD-011/009
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:08:10. **Bukatu:** 00:10:08

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Lanbideak » Neskameak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Erdaldunak herrira gerra aurretik sartu ziren. Triniren gurasoek bazekiten erdaraz. Baserritarrek zerbitzari lanetara joaten ziren eta Triniren ama ere hala ibilia zen. Aita erlojugilea zen, Munduatekoa. Triniren anaia ere ibiliz zen langintza horretan gerratean hil zen arte.

Transkripzioa

- Gero Ordizia erdaldunek eta noiz hasi zian etortzen, kanpoko jendea? Gerra ondoren ala aurretik?
- Ez, ez, lehendik. Bai, bo, gaillegok eta kasteillanok, eta danetik zegon hemen, danetik. Oain oain aiñe kantidade ez, baiño bai bai, bai. Bai bai.
- Eta Ordizin ba al zan erderaz ez zekin jendeik?
- Erderaz zer?
- Erderaz ez zekin jendeik ba al zan Ordizin, zuen garaien? Zuen aitta-amak eta, erderaz ba al zekien?
- Aittek bai, bo, amak... baita, zeatik serbitzen izan zan erdaldunen etxen, asike erderaz jakingo zun zerbait.
- Baiño izango zan igual hemen baserritako jendea o...?
- Ordun basarriko neskak serbitzea danak.
- Zuen ama nun izan zan serbitzen?
- Ba, Beasaingo fabrikako txaleten baten, txaleten. Ta hemen kalen'e bai, Ibarbian etxen uste det zerbait bai. Baiño han, printzipal han.
- Eta aittek ze ofizio zuan?
- Relojero.
- Hara! Munduate relojerikoa? A bai?
- Hor dauke argazkie.
- A bai.
- Ehun urte in zittun egunen.
- Ehun urte in al zitun? Joe. Eta zuek, relojerin ta ez al ziñeten lanen aitzen?
- Ez, guk ez. Anaie bai, anaie zaharrena. Bueno, nere ondorengoa, relojeritzan segittu zun harrek, baiño hura gerran hil zan.
- Eta aittek nun ikasi zun ofizio hoi? Ba al dakizu?
- Ordun ez zan eskola beharrik.

- Hoi ba, eskola haundik ez zun eukiko.
- Ez.

7. Aitona artzain ibilia

- **Erref:** ORD-011/010
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:10:08. **Bukatu:** 00:11:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Aitona Ataungoa zuen, gaztea zenean eskolara joaterik nahi ez eta etxekoek artzain bidali zuten. Ez zekien irakurtzen eta idazten. Arotz lanbidea ikasi zuen eta Zaldibian etxea ere egin omen zuen ikasketarik ez izan arren.

8. Aitona parrokoiko erloju konpontzaile ospetsua

- **Erref:** ORD-011/011
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 00:11:20. **Bukatu:** 00:15:35

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Aitona Ordizian hasi zen erloju konpontzaile lanetan. Parrokoiko erlojuaren konponketarekin sona handia hartu zuen eta orduko kontuak kontatzen ditu. Aitonarengandik izan dute etxekoek erlojugile lanerako afizioa.

9. Eguneroko otorduetako jakiak

- **Erref:** ORD-011/013
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:16:06. **Bukatu:** 00:17:48

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Eguneroko otorduetan haragiarekin egindako zopa, babarrunak eta abar jaten zituzten. Danbolinean gaztainak erreta jateko ohitura zuten. Haragia eta berdura kaletik erosten zituzten, etxean ez baitzuten ganadurik eta baratzerik.

10. Astero lixiba arrropak garbitzeko

- **Erref:** ORD-011/014
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:17:48. **Bukatu:** 00:19:10

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Arropa eskuz garbitzen zuten eta labaderora eramaten zuten aklaratzera. Bi

labadero ziren, estazioan eta goian. Astero egiten zuten garbiketa eta lixiba egiten zuten.

Transkripzioa

- Eta etxeko garbiketak eta, erropa-garbiketak eta, oain baiño gogorragoak izango zien baita, ala?
- Hombre, euskez, eskuz dana! Eskuz, ta labaderoa juten giñen aklatratzea.
- Nun zan labaderoa?
- Ba, oain ez dakit zer dagon han. Iturtxu. Iturtxu, kalea, plazuelatik mendira aldea o hola... ez, ospitale aldea beste kalea. Han zan labaderoa, ta estazion'e bai beste bat.
- Baiño zuek gora juten ziñeten.
- Estazion beheran. Baiño gu goran ibiltzen giñen, goien ibiltzen giñen. Bai.

- Ta hautsa aklatratzea juten ziñezten?
- Bai. Etxen garbittu, baiña han aklatatu. Baldea hartu buruen gaiñen, ta ala!
- Garbittu're ez zan oain beste, oain bezela ingo, ala? Hain maiz ez zan garbittuko maindirak eta holako gauzak.
- Ez zala garbitzen?
- Ez, hain maiz ez.
- Hain maiz? Bai, bai, bai.
- Bai?
- Hola mouz, hola mouz. Hamabost eunen gehienaz. Bai, bueno, astero itten gendun e? Ta etxen egosi itten gendun arropeta e? Lisua.

11. Txipiroiak eta oilaskoa egun berezietan

- **Erref:** ORD-011/017
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:19:58. **Bukatu:** 00:20:33

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ospakizun eta egun berezietan txipiroiak eta oilaskoa jaten zituzten.

12. Gerra denboran, etxe batetik bestera ihesi

- **Erref:** ORD-011/018
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:20:33. **Bukatu:** 00:23:25
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gerra denbora gutxian pasa zuten. Bonba batek hildakoa aipatzen du. Triniren etxe ondoan kanoia jarri zuten eta handik beste etxe batera joan ziren, mendi aldera. Azken honetan bonba etxe barrura sartu zenekoa kontatzen du.</p>

13. Gerra denborako fusilamenduak

- **Erref:** ORD-011/019
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:23:25. **Bukatu:** 00:25:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Herriko kartzela udaletxe azpian izan zen. Gerran hil zitzaion anaia kartzelan egon zen preso; preso hartu aurretik udaletxeko agintariak fusilatzekotan ibili ziren, azkenean libre utzi bazituzten ere.</p>

14. Zarzuela eta koruak

- **Erref:** ORD-011/021
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:27:04. **Bukatu:** 00:27:57

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Triniren elkartean zarzuelak eta koruak egiten zituzten.

15. Umetako jolasak; lagunekin erdaraz

- **Erref:** ORD-011/023
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:28:55. **Bukatu:** 00:30:22

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Umetan sokasaltoan, diabolarekin, kaniketan etab. jolasten zuten ganadu plazan. Lagunekin erdaraz hitz egiten zuen.

16. Aita musika eta astronomian zaletua

- **Erref:** ORD-011/024
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:30:22. **Bukatu:** 00:32:26

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Aitaren inguruko kontuak kontatzen ditu, solfeoa bazekien eta musika izugarri atsegin zuen. Astronomia gustuko zuen eta irakurketa ere bai. Irratia asmatu zenean aita egiten zituen.

17. Anaiek eta aita pianoa jotzen zuten

- **Erref:** ORD-011/026
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:32:46. **Bukatu:** 00:33:17

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Triniren anaiek pianoa ikasten zuten eta aita ere haien liburuak hartu eta ikasi egin zuen.

18. Erromeria eta festetara oinez

- **Erref:** ORD-011/030
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:39:15. **Bukatu:** 00:42:20

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromeriara Larraitxera eta Lierniko ermitara joaten ziren, besteak beste. Beasain, Lazkao, Itsasondo eta inguruetara oinez joaten ziren festara. Mendia asko gustatzen zitzaion eta San Migelera oinez joaten zen. Behin Arantzazura egindako irteera aipatzen du.

19. Igandeetako meza latinez

- **Erref:** ORD-011/031
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:42:20. **Bukatu:** 00:43:40

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Igandeetan meza ugari izaten ziren eta Trini beti joaten zen. Meza latinez eta sermoiak gaztelaniaz edo euskaraz izaten ziren.

20. Euskararen egoera

- **Erref:** ORD-011/032
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:43:40. **Bukatu:** 00:46:22

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Gaur egungo Ordiziako euskararen egoera eta inguruko herrien arteko euskararen alderaketa egiten du. Guraso eta anaiekin sekula ez zuen "hika" hitzik egiten.

21. Aitona arotz lanetan aritu zeneko kontuak

- **Erref:** ORD-011/036
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:48:37. **Bukatu:** 00:51:36

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aitonaren inguruko kontuak. Arotz lantegia zuen garaian gertatutako pasadizoak.

22. Gizonek dirua irabazi eta emakumeek administratu

- **Erref:** ORD-011/037
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:51:36. **Bukatu:** 00:52:31

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Garai batean etxeko dirua gizonek eraman eta emakumeek manejatzen zuten. Triniren etxean ama falta zenez, aita eramaten zituen diru kontuak.

23. Aitona, eskola gabeko jakintsua

- **Erref:** ORD-011/039
- **Iraupena:** 0:04:06. **Hasi:** 00:53:16. **Bukatu:** 00:57:22

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aitonak semei ikusita gauza asko ikasi zituen; numeroak ere halaxe ikasi zituen. Aitonak nibela neurtzeko makina asmatu zueneko.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-10

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com